

POGLED NA SVOJE DELO

AKSINJA KERMAUNER

*Nočem neba brez vseh zvezd,
nočem vrtov brez dreves ...*

Siddharta

Na, pa je zatajila budilka! Zdrvim v kopalnico in pod tuš. Na koncu kar se da hladen, da me prizemlji in zbudi. Ko si za silo zbistrim možgane, ugotovim, da ni odpovedala ura na prenosnem telefonu, pač pa moja ušesa. Morala si bom za jutranje bujenje nastaviti kakšno bolj udarno melodijo, kot pa je tale nežna Siddharta. Ko lahko z njo tako lepo nadaljuješ v svojem sanjskem svetu ...

»Mami, kje je moja jopica? Čisto gotovo sem si jo pripravila včeraj zvečer, pa jo je nekdo ...«

Z zamahom roke prekinem hčerino izvajanje in potegnem inkriminirano reč izpod njene mize. Že je ob meni druga hči: »Joj, sem ti pozabila povedati, da danes nujno potrebujem 1000 sit za kulturni dan!«

Brez besed vzamem zadnjega (!) jurja iz denarnice in ga izročim hčeri. In že priteče tretja ... četrta ... Vsaka nekaj hoče. Pa sem jim že stokrat zabičala, naj mi rečejo najmanj en dan prej, če kaj želijo!!!

Še zadnji popravki pred ogledalom. Kje je moj parfum? Mlajša hči je včeraj omenila, da je dober ... grrr ... zdajle pa res nimam časa, da bi hodila v zgornje nadstropje ponj. Zgrabim drugega in se izdatno popršim.

Jutra definitivno niso moj najljubši čas. Ob ponedeljkih je navadno kriza, ker imam pouk že prvo uro. Čas se zjutraj nekako skrotoviči, skrči in kar zdrvi proti osmi. Danes mi gre pa sploh vse narobe! Pozna sem že.

Pohitim v našo malo vrtno uto, kjer hranimo kolesa. Guma na kolesu je čez vikend spustila! Torej peš! Zdaj pa naglo!

Iz megle je začelo pršiti. Seveda sem brez dežnika. Lasje se mi navlažijo in se mi začno neprijetno kodrati.

Končno sem v šoli. Zdrvim po stopnicah, niti slečem se ne, bom kasneje nesla plašč v zbornico. Stopim v razred in naglo odkorakam proti katedru. Na ustnice si navlečem prisiljen nasmešek, čeprav bi najraje vse pustila in odšla nazaj pod odejo. Zazvoni začetek ure.

Učenci me že čakajo. Vse glave se obrnejo proti meni.

»Danes ste pa sitni,« pravi Rok.

»Aa??« zinem. Kaj pa moj sofisticirani nasmešek? Tako zelo sem se potrudila zanj!

»Kako pa to veš?« se sumničavo zazrem v njegova temna očala.

»Vaši koraki so tečni,« se nasmeji Rok.

Sanja pa doda: »In še nov parfum imate! Samo je tisti prej bolje dišal.«
Sesedem se na stol.

Pa me moji učenci kmalu pomirijo. Pri slovenščini jemljemo prekrasno ljubezensko pesem Jacquesa Preverta. Razgovorimo se o čustvih, relacijah, puncah in fantih, prvih poljubih ...

»Vi, ki vidite, ste pa res revčki,« reče sredi razgovora Rok.

Že drugič v tem dopoldnevu izjavim globokoumni: »Aaa?«

»Ja, seveda! Vi se zaljubite v zunanost, človek vam mora biti všeč na pogled, slepim pa tega ni treba! Prav vseeno mi je, kakšna je punca videti. Bolj mi je pomemben njen glas in njena osebnost. Vi pa vedno komplicirate!«

Hm, nikoli še nisem pogledala na stvar s te plati. Zanimivo! Torej je situacija ravno obratna. Večina ljudi pa je prepričana, da so tisti, ki so ubožčki, slepi!

Zamislim se. Tile moji učenci so me res naučili že ogromno stvari. Prva – pred osemnajstimi leti, ko sem prišla učiti v Zavod za slepo in slabovidno mladino – je bila, da so se mi v hipu nehali smiliti. Znali so toliko različnih reči, o katerih jaz nisem imela niti pojma! In še nekaj – z usmiljenjem jih bi močno prizadela. Nekdanji slepi učenec, ki je zdaj že na fakulteti, mi je pripovedoval, kako ga je ponižalo, ko mu je nekdo potisnil v roko z belo palico denar, medtem ko je čakal na avtobusni postaji. Aleksandra se je vedno razjezila, kadar so njeno mamo v restavraciji spraševali, kaj bo pila njena hči, ne pa nje same. Saj znam govoriti, se je pridušala.

Druga – ne sebi ne drugim ne dopuščam več samusmiljenja zaradi malenkosti. Včasih bi kar lopnila katero od hčera, ko se ji zaradi čez noč razcvetelega mozolja podira svet in ne bi šla v šolo. Pa kakšnega razvajenega najstnika, ki mu nič ni dovolj dobro in se neprestano pritožuje nad sabo in svetom.

Tretja – polnočutni se še sanja ne, kaj je slepota in slabovidnost, zato se tega bojijo.

In tako sem začela pisati. Najprej poljudne članke za otroke in mladino, ki so izhajali v *Cicibanu* in *Pilu*. Številki *Cicibana* smo dodali še list z abecedo v brajici, pisavi za slepe. Potem je prišla knjiga *Kakšne barve je tema?*, ki na poljuden način predstavlja fenomen slepote in slabovidnosti mladim polnočutnim bralcem. Nekaj let kasneje *Tema ni en črn plašč*, ki govori o slabovidnem petošolcu Klemnu, ki ima zaradi neznanja učiteljev hude težave v šoli. Zaradi eksplozije petarde povsem oslepi in se mu podre svet. Vendar na koncu vseeno spozna, da je mogoče živeti tudi s slepoto. Srečen konec, a ne v stilu Esmeralde; takih primerov je v življenju res malo.

Lansko leto tipna slikanica *Snežna roža*, kjer skušam v taktilnih ilustracijah povezati tople in hladne barve s toplimi in hladnimi materiali. Razmišljala sem namreč, kako bi pri likovnem pouku tudi čisto slepim lahko razložila barve, njihovo toplino in hlad, nasprotja med njimi in podobno. Ker je tipanka naletela na dober odziv, zdaj nastaja še njeno nadaljevanje – *Žar ptica in Soj ptič*, v kateri bom skušala slepim razložiti svetlo-temni kontrast.

Moje pisateljstvo je pravzaprav tesno prepredeno z mojo službo. In z mojim poklicem. Poklic pomeni zame to, za kar si poklican. Sem učiteljica slovenščine in likovnega pouka na Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani in tiflopedagoginja, kar pomeni, da sem pridobila dodatno defektološko izobrazbo za delo s slepimi in slabovidnimi. Zdaj nadgrajujem svoje znanje na podiplomskem

študiju specialne in rehabilitacijske pedagogike. Ta mi krasno kodra možgančke, ki se polnijo z novimi idejami. Tako veliko je treba še postoriti, zamisli je toliko, časa pa tako malo! Štirje otroci, partnerstvo, služba, gospodinjstvo, predavanja, pisanje, branje, tečaj španščine, prijateljstvo ... kdo bi vse stlačil v tistih bornih 24 ur!

V meni pa ves čas poleg ukvarjanja s slepimi in slabovidnimi nastajajo zgodbe, ki hočejo na svobodo. Moja junakinja Hiacinta, ki je doživljala zgođe in nezgođe povprečne slovenske ločene ženske, se je malce postarala, žulijo jo drugačne stvari. Rada bi jih ubesedila. Pa že trka na vrata. Njen Florjan je vmes dozorel, tudi on bi se rad dokazal. Hočeta na papir! Z njima pa Hilda, Vesna, Encijan, Vanesa in Tija ... Malce jim moram popustiti – s prijateljicami ustvarjamo komedijo v nadaljevanjih *Dosje Hiacinte Novak*, kjer bodo lahko zaživel in se izživel na odru.

V drugem kotu se iz bube izvija slepo dekle, ki se bo zaljubilo v bogataškega sina na robu kriminala. Tudi ona bi rada marsikaj povedala, denimo, kako se je šolati slep med videčimi na eni od slovenskih gimnazij, kako te obravnavajo sošolci, kakšno škodo lahko naredi preveč zaščitniška mama ...

Detektivki Izidoro in njeno prijateljico Bizi, ki sta minulo leto zakoračili na knjižno sceno, čakajo nove nevarne pustolovščine. Nadlumpa Zeleni in Modri tudi ne počivata! V njunih zločinskih glavah se kuhajo same hudobije. Izi & Bizi, na delo! Svet je treba spet in spet reševati.

In seminarske naloge, članki, prispevki. Nastopi, predavanja. Sodelovanje pri novem učbeniku. Raziskave. Izpiti.

Prijateljica, ki pozna moj čez mero natrpan urnik, me je pred časom vprašala, kdaj sploh ustvarjam. Zamislila sem se. Pa res, kdaj pravzaprav?

Najprej v glavi. Medtem ko telo opravlja rutinske posle, se neke zadaj kot prvi nežen klic oglasi ideja. V mislih zarišem nekaj osnovnih črt zgodbe, izmislim si okvirne značaje nastopajočih oseb in njihova imena, potem pa nekaj časa intenzivno razmišljam o njih. In čakam, dokler se ne izoblikujejo. To se včasih zgodi hitro, spet drugič pa traja kar nekaj časa. Ko znajo vsaj približno stati na nogah, se na vso moč pretegnejo in mi dajo vedeti, da so zdaj zares tu. In takrat me začno tiščati. Hitro moram poiskati kak delček prostega časa in sestri za računalnik, drugače začnem pokati po šivih. Ne morem spati (kar je pri meni čudež), ne uspem se lotiti ničesar drugega, dokler ne začnem. Nato pa gre samo od sebe. Osebe se razživijo in takoj dobijo nekakšno svojo logiko, ki ji moram slediti, drugače postanejo nekatere prav neprijetne. Začno uveljavljati svojo voljo in se zlepa ne pustijo voditi. Takrat je najbolje, da popustim, drugače iz maščevanja postanejo papirnate in neprepričljive.

Dejanje se sicer odvija po okvirih, ki sem si jih v grobem zastavila, vmes pa je vse polno stvari, ki so mi jih prišepnile moje stvaritve. V resnici so žive, kot iz mesa in krvi! V Florjana sem se med pisanjem *Dnevnika Hiacinte Novak* celo zaljubila. No, čisto malo. (Pa ne govoriti naokrog.)

Še ena stvar me rešuje: poleti imam kot učiteljica mesec in pol dopusta. Preživljam ga na morju, v Kanegri. S svojci. Ko se preselimo na morje (s štirimi otroki je to res preseljevanje narodov!), najprej teden dni ležim na plaži in celim rane, ki mi jih je prizadejalo zaključeno šolsko leto. Otroci dobro vedo, da me morajo pustiti čisto pri miru; da takrat grdo gledam, renčim in celo grizem. Vsako, tudi najmanjše branje, pa čeprav navodilo za pripravo polente, me sili na bruhanje. Ležim na plaži, gledam v oblake, plavam do sosednjega zaliva, mislim na nič. Čez en teden sem že zmožna približno prijaznih besed s svojci in lahko brez posledic odprem

kakšno rumeno revijo, kjer najprej pogledam slike. Mine spet teden. Ravnovesje se je vrnilo, živčki so se skrčili na prvotno dolžino. In počasi me začnejo srbeti prsti. Izkopljem svoj prenosni računalnik, ki sem ga skrila globoko pod obleke, in začnem previdno pisati. Na glavo si nataknem slušalke, v predvajalnik vstavim zgoščenko, obrnem gumb za jakost – in že sem v svojem svetu!

In kritike? Zvečer otroci navadno preberejo vse, kar sem napisala tisti dan. Dodajo svoje opombe. Se pogovarjajo z mano o tem, ko gremo na večerni sprehod. Na morju namreč nimamo televizije. Kakšen smisel le ima, da prineseš na počitnice s seboj vse svoje okolje, ves svoj svet? So to sploh še počitnice? Dobro, pustimo računalnik, hladilnik in pečico, to so že nujne stvari. Sicer pa pečica peče tri ure, ker je v kampu tako šibek tok, da je priprava kosila pravi podvig. Sploh pa za osem ljudi! (Moji dve starejši dekleti imata že fanta, tako da se je naše število povečalo. Nastal je problem pri taroku, zato smo se preusmerili na Naseljence.) Življenje poteka mirno, brez stresov, v pogovorih in druženju, česar nam tako primanjkuje čez leto.

Jeseni se norija spet začne. Začaran krog služba – dom – fakulteta se zavrti znova, oplemeniti se le še s kakšno novo obveznostjo. Z leti opuščam najbolj zoprna gospodinjska dela. K sreči so otroci vse bolj samostojni. In pa – potrebujejo denar za mobilno telefonijo! Napisali smo cenik: sesanje dnevne sobe toliko, pomivanje oken toliko, pometanje stopnic toliko. Stanovanje je končno čisto. Mož se je naučil prav lično zlagati perilo in tudi gumbe na novem pralnem stroju obvlada bolje kot jaz. Tako lahko sedem za računalnik, ne da bi imela slabo vest superženske, ki je klonila pod težo gospodinjstva. Že spet mi koža postaja premajhna! Nove zgodbe trkajo na vrata!